

ADONIS
ANTOLOGIE LIRICĂ

Traducere din limba arabă, antologare,
cuvânt înainte și note:

Dumitru Chican

Prefață:

Dr. Walid Othman

Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Republicii Arabe Siriene în România

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ADONIS

Antologie lirică / Adonis ; trad. din lb. arabă, antolog.,
cuv. înainte și note: Dumitru Chican ; pref.: E.S. dr. Walid
Othman, Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al
Republicii Arabe Siriene în România. - Baia Mare : Proema,
2017

ISBN 978-606-8138-78-7

I. Chican, Dumitru (ed. șt.)

II. Othman, Walid (pref.)

Volum realizat în colaborare cu
Asociația Nord pentru Cooperare și Integrare (ANCI)
email: contact@anci.org.ro; www.anci.org.ro

Apărut la **Editura „PROEMA”** Baia Mare, 2017

Consilier editorial / Redactor de carte:

Emanuel Peterliceanu

Tehnoredactare: **L. Fuci**

Tiparul executat la tipografia „**PROEMA**” Baia Mare,
str. Griviței, nr. 32 tel./fax: 0262-278280
e-mail: ema@proema.ro; www.proema.ro

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE.....	17
ADONIS, ICONOCLASTUL ATIPIC.....	17
Repere biografice.....	17
Opera.....	18
Adonis despre Adonis.....	20
“Ceilalți” despre Adonis.....	21
POEME PRIME.....	25
Astfel grăit-a pământul.....	26
Poeme pentru moarte.....	29
Iubire.....	29
Taine.....	29
Soarele.....	30
Două elegii pentru tata.....	31
Două cântece pentru moarte.....	32
Cântece de iubire.....	33
Însemnări.....	33
Între ochii tăi și mine.....	34
Sălaș de iubire.....	35
Zic despre mine că sunt un om sfârșit.....	36
Hotarele disperării.....	37
Cântec pentru copilărie.....	37
Casă.....	38
Perplexitate.....	39
Răsărit.....	40
Viziune.....	41
Rătăcitorii.....	42
Vis.....	43
Ploi.....	44
Abaya.....	45
În beznă lucrurilor.....	46
Teamă.....	47
Zăpadă și fum.....	48
Ghicitoarea.....	49

FRUNZE ÎN VÂNT.....	50
Frunze în vânt.....	51
Din memorie.....	53
Unei străine.....	54
Psalmi pentru un zeu pierdut.....	55
Caravană.....	57
Umbră.....	58
Elegie pentru secolul prim.....	59
Arwad, prințesă a himerei.....	60
Cuvinte de tristețe.....	62
Copiii.....	63
Tabloul întâi.....	64
Tabloul al doilea.....	65
Tabloul al treilea.....	67
CÂNTECELE LUI MIHYAR DAMASCHINUL.....	69
Cavalerul străinelor cuvinte.....	70
Psalm.....	70
Nefiind o stea.....	71
Nu cunosc limite.....	72
Mihyar regele.....	73
Glas.....	74
O altă voce.....	75
Chemare la moarte.....	76
Și ochiții lui s-au născut.....	77
Zilele.....	78
Mască pe cântece.....	79
Noul Testament.....	80
Casa ecoului, casa chemării.....	81
Clopot.....	82
La marginea cerului.....	83
Chipul lui Mihyar.....	84
Descumpănire.....	85
Purtând în ochi o perlă.....	86
Ceilalți.....	87
Barbarul sacru.....	88
Pierzanie.....	89
Prăbușire.....	90

Prăpastie.....	91
Nu m-ai văzut.....	92
Cochilia.....	93
Orfeu.....	94
Timpul mărunț.....	95
Marginea lumii.....	96
Pana de corb.....	96
Marginea lumii.....	98
Lamentație în absența morții.....	98
Elegie pentru Al-Hallaj.....	99
Orație.....	100
Elegie.....	101
CARTEA PREFACERILOR ȘI A MIGRAȚIEI ÎN	
ȚINUTURILE ZILEI ȘI NOPTII.....	99
Încântare prizonieră.....	103
Arborele zilei și-al nopții.....	104
Biserica zilei.....	105
Arborele onoarei.....	106
Semn.....	107
Cercurile copacului.....	108
Arborele de foc.....	109
Copacul dimineții.....	110
Pădurea fermecată.....	111
Arborele restrîștei.....	112
Tărâmul cu muguri.....	113
TEATRUL ȘI OGLINZILE.....	114
Cuvinte.....	115
O femeie și un bărbat.....	117
Cântec pentru bărbat.....	118
Magul.....	119
Chip de femeie.....	120
Drumul.....	121
Patru cântece pentru un snop de trestii.....	122
Înfometatul.....	122
Somnul și trezirea din somn.....	122
Poporul.....	122
Mânia.....	123

SINGULAR CU FORMĂ DE PLURAL.....	124
Singular cu formă de plural.....	125
Metamorfozele îndrăgostitului	131
ACESTA ESTE NUMELE MEU	133
Vidul	134
Revoltatul	137
Simțuri pietrificate	140
Renaștere și cenușă.....	142
Visul.....	142
Imn pentru înstrăinare	142
Cenușa Aișei	144
Urcarea în turnurile morții.....	145
Elegii pentru arbore.....	148
Arbore	148
Amulete pentru Al-Ghazali	153
Trupul pietrelor.....	153
Dacă-ai tăcea	154
Nu sunt cenușă, nici gazelă albă.....	155
Doar nebunia a mai rămas	156
Oglinda din drum și istoria crengilor.....	157
Sahara	164
Scrisori	167
Cântece	168
Unei clipe trecute	168
Cântec pentru timpul arab.....	168
Cântec pentru sens.....	169
Cântec pentru mărturisire.....	169
Cântec pentru scriere	169
PROOROCEȘTE, TU, ORBULE!	170
Concert. O altă interpretare a manuscriselor de la Marea Moartă.....	171
Descrierea stărilor proorocite de orb	176
Starea de poet.....	176
Starea de revoltă.....	177
Starea de acuzat	177
Starea de inocență.....	178
În starea de <i>Su'lik</i>	178

Starea de carte	179
Starea lichidă.....	179
Starea de surghiunit	180
Starea de pribeag.....	180
Starea de filosof.....	180

ÎNCEPUTUL TRUPULUI, SFÂRȘITUL

OCEANULUI	181
Mic lexicon pentru ele.....	182
Muzică 1	186
Val.....	189
Illahu !	189
Muzică 2.....	191
Muzică 3.....	194
Poema Babilonului	197

ISTORIA SE DESTRAMĂ ÎNTR-UN TRUP

DE FEMEIE – Poemă pe mai multe voci	204
Prolog.....	205
O voce.....	205
Femeia.....	205
Corul	206
Naratorul	207
Corul	207
Femeia.....	207
Bărbatul	209
Corul	209
Femeia.....	210

Așa grăit-a pământul: în toate rădăcinile mele stau toate
Veșniciile dorului și fiecare bătaie de inimă este o
întrebare

Devorat sunt în tânjirea spre frumusețe și-n piept
Din veșnicie îmi port frumusețea și dragostea

Iată, din somn mă trezesc la crăpatul de zi și iată,
Ogorul meu nu mai ajunge la plinătate și nici
Colinele nu mai sunt smălțuite cu flori,
Strajele nu se mai desfată sub sclipire de stele
Unde sunt pruncii mei, mă întreb
Ce nici glasul nu se aude și nu mai este
Gură, să îmi răspundă
Poate au fost cu toții prăbușiți
Sub vreo izbitură orbeață, ori poate
Eu însumi am pierdut firul clipelor, noima curgerii
Poate... Sub răsuflarea aprigă a literei negre
S-a coborât marea surzenie în auz și parcă
Mă prefac în pământ al genezei
Și din coastele mele se întrupează
Omul, din țărâna jilavă a pieptului meu
Din sudoare mi-am zămislit pruncii
Făcându-i, cu dreaptă măsură, semințe și munți
Să-și facă din aspirație idol
Și pildă de urmat să-și facă din veșnicie
Din sudoare mi-am zămislit pruncii
Să-și poarte, spre alte repetabile nașteri

Pe copiii lor și pe copiii copiilor lor
Încovoiate îmi sunt semințiile omenești
De atâta obidă din care
Își poartă pașii prin deschiderea porții bătrâne
Duși de înfricoșarea adunată în piepturi,
Spre chemarea rănită de chemarea străpunsă de țepi

Și greaua întrebare: unde este ziua de mâine
Și unde este poteca spre libertatea voinței?
Cum să se răzvrătească împotriva tuturor jugurilor
Când mișună, de jur-împrejur, vânzători
Și stricătorii de suflete

Nici noriile³ nu se mai rotesc după vreme
Și chiar dacă le-ar mai fi sorocită rotirea
Doar întristarea și durerea s-ar roti odată cu ele
Geme armanul, așteptănu-și povara grâului copt
Plânge și se înstrăinează ogorul
Și se crapă de uscăciune țărâna
Palate și seraiuri se înalță și cresc
Peste plânsetele orfanilor
La geamăt se răspunde cu geamăt
Și lacrimii izvorâte din stâncă
Altă stâncă îi răspunde cu bocet
Vouă vă vorbesc, vouă, cei din ziua de azi
Întrebând: unde îți este mândria de altădată
În care vânt neroditor ți-ai risipit truda ta ziditoare?

3 În arabă - nuri'a, pl. nawā'ir: roți de dimensiuni mari, folosite la ridicarea apei în apeducte și spre canalele de irigații. Două asemenea dispozitive, din perioada romană, mai pot fi văzute astăzi în Siria, lângă râul Oronte.

Pământul tăcut, binecuvântat cu spice până în marginea

Bântuit este de arătări și fără așteptarea cositului
Cum de mai puteți viețui când pustiită vă este țarina
Lumea de miraje înșelătoare
Cum de mai puteți viețui
Privind nepăsători la măreția pierdută?

Poeme pentru moarte

Iubire

Mă iubește drumul și casa mă iubește,
Ulciorul din casă e roșu
Și ulciorul este îndrăgostit de apă

Mă iubește vecinul
Mă iubește ogorul
Și focul îmi dăruie dorul

Mă iubesc brațele care luptă
Și spicul și anotimul său
Dumnezeul iubirii s-a născut odată cu mine
Ce va face iubirea, când, fără a ști
Voi muri, voi muri
Într-o zi?

Taine

Ne adună moartea la piept
Ascetic, nepăsător
În taină ne poartă în pântec
Făcând din puzderia noastră
Un tot.

Dacă pleoapele obosește îmi cad
Este doar pentru a se deschide asupra
Visului în care moartea își vede de drum
Dorm, cufundat în atotputernicia întunericului
Străin. Și soarele răsare la fel de indiferent
Peste tot, peste toți.

Două elegii pentru tata

1

Uneori, tata se întoarce acasă
În formă de soare și deasupra acoperișului
Plutește singurul nor
Pe care-l iubesc tainic, precum
Iubești o revoltă înmormântată
O frunte întunecată de praf
Și-l iubesc, podoabă în piept
Și țărână

2

Pe casa noastră o tăcere suspină
Și hohotește a plâns o altă tăcere
Tata a trecut între drepti
Ogorul s-a stins
Și rândunica mai moare o dată.

Două cântece pentru moarte

1

Ceva mi-a trecut prin apropiere
Poate că a fost moartea
Sugrumându-mi muțenia
Poate că a fost somnul
Din care ne naștem

2

Tu, mână a morții, deșiră
Firul drumului meu sorocit
Ce hoț neștiut îmi cotrobăie inima?
Mai potrivit este să mă înveți
Cum să aflu noima imposibilului
Spre a vedea, în sfârșit
Lumea care mă înconjoară.

Cântece de iubire

Însemnări

1

De tulburarea iubirii, tremură lanul
Și spicele rumene adună comori
Pașii ritmați ai iubitei au trecut pe aici
Și Fata Morgana
Și măsura picurată a stihului
Genele ei, strună și tremurare de cântec văratice
În vestmântul țesut din rubinul cireșei

2

Și ecoul mi-a șoptit din departe
Șapte vieți nu vor fi în de-ajuns
Să afli taina care vorbește
Despre tine și ea

3

Te simt, iubită, cu instinctul descoperirii
Leagă-ți, dar, bătaia secundelor
Cu bătaia inimii mele
Doar atunci ne vom cunoaște unul pe altul

4

Cum să îndrăgești anotimpurile
Cum să vorbești în toate limbile lumii
Vei afla, doar știind
Patima care împreunează lanul și vântul

Când ochii mei se cufundă în lumina ochilor tăi
Zăresc adâncimile răsăritului
Văd trecutele zile de ieri
Deslușesc ceea ce nu pricepeam
Și simt, în clipa aceea cum, fără grabă,
Universul se întinde între mine și ochii tăi.

Într-atât de mult te iubesc
De parcă viața însăși a fost născocită
Pentru această iubire a mea
Îți iubesc lumina privirilor, adumbrită,
Pletele- cascadă de nea
Despletită pe umerii tăi
Și atunci
Dau uitării toată pulberea anilor risipiți
Și universul se adună întreg
În sălașul iubirii noastre, fotoliul
Sofaua, pardesiul tău negru
Și jeraticul tău, mai fierbinte
Decât flăcările din vatră

Lasă lămpașul, ți-am zis,
Lasă sâmburele tău de lumină de-o parte
Și vino în cripta noastră de taină

Ne vom fi unul altuia un răsărit fără margini
Spunând clipei: oprește-te!